

MI MLADI BORCI

STANOVSKI TEDNIK ZA SLOVENSKO DIJAŠTVO. — IZHAJA VSAK PETEK. — LETNA NAROČNINA: DIJAŠKA 16 DIN, NEDIJAŠKA 26 DIN, PODPORNIA VSAJ 30 DIN. — POSAMEZNA ŠTEVILKA 75 PAR — UREDNIŠTVO IN UPRAVA V LJUBLJANI V STRELISKI ULICI 12/II. — ČEKOVNI RAČ. ŠT. 16.078.

LETO II.

LJUBLJANA, PETEK, 22. JULIJA 1938.

ŠTEV. 45.

METAFIZIČNO OZADJE V SVETOVNEM GOSPODARSTVU

Dominikanski general p. Gillet se je nedavno vrnil s sedemmesečnega potovanja okoli sveta, na katerem je obiskoval hiše svojega reda. Pred svojim prihodom v Pariz je imel daljše predavanje o vtisih, ki jih je dobil na potovanju. Pariška »La Croix« prinaša dne 13. 4. 1938. glavne misli izvajanja p. Gilleta pod naslovom: »Où va le monde?« (Kam plovemo?)

BLAGOSTANJE EVROPE PRED VOJNO

To težko vprašanje si danes stavljajo ljudje po vsem svetu, eni iz radovednosti, drugi pa iz skrbi in strahu. Izredno napredovanje znanosti, tehnike in prometa je to vprašanje še poostriilo, namesto da bi ga olajšalo. Še včeraj so nekateri privilegirani narodi starega sveta bili posredovalci kulture ostalemu svetu. V petnajstih letih pred l. 1914, pa je Evropa bolj obogatela nego kdajkoli v drugi dobi svoje zgodovine. Meščani so lahko živeli z debelimi rentami in zdelo se je, da gospodarskega napredka nič ne bo moglo ustaviti.

PO VOJNI VEČNE KRIZE

Dvajset let po veliki vojni se je položaj dočela spremenil. Gospodarsko ravnovesje je izginilo, nastal je nov svet in stari svet je izgubil svoj monopol. V Severni in Južni Ameriki, na bližnjem in daljnem vzhodu so se narodi industrializirali, a prej vodilni narodi se nagibajo k zatonu.

In vendar se kaže tudi pri teh narodih čuden nemir, ki se skoraj da istovetiti s strahom. Tudi tu se vprašujejo: Zakaj je vse iz ravnovesja? Zakaj ni izenačenja med proizvodnjo in porabo?

GOSPODARSKI SPECIALISTI NE BODO DALI REŠITVE

Odkod večne finančne krize?

Gillet misli, da je treba na ta pereča vprašanja odgovoriti takole: Za gospodarske pro-

bleme so kedaj potrebne rešitve, ki niso gospodarskega značaja.

Ne gre pri gospodarskih vprašanjih vedno zgolj za materialna, tehnična ali organizatorična vprašanja. Gospodarska vprašanja segajo preko meja teh poprišč. Gre predvsem za problem človeka kot takega, za rešitev moralnega vprašanja. Pozabili smo na človekovo dušo. Ob neštevilnih filozofskih sistemih, brezkončnih analizah in abstraktnih razglabljanjih se je pozabilo na bistvo človeka.

Specialisti, ljudje, ki tičijo vsak v svoji posebni stroki, ki pa delajo danes brez vsake medsebojne zveze, nam seveda ne morejo odgovoriti na vprašanje, kaj je človek. Tudi politiki tega navadno ne znajo.

NAJPREJ RED V DUŠAH! V GOSPODARSTVU BO SLEDIL

In vendar se moramo najprej vrniti k pravemu pojmovanju človečnosti. Mi vsi, veliki in mali, si moramo priboriti spoznanje, da more red v gospodarstvu in v življenju družbe slediti le iz reda v duševnem življenju.

Šele ko se bomo naučili, da bomo več mislili na druge nego na sebe in da bomo s svojimi bližnjiki hoteli ravnati človeško, t. j. da bomo znali spoštovati v njih večno človeško dostojanstvo, šele tedaj se bo dal zopet vzpostaviti oni red med ljudmi in narodi, po katerem hrepenimo vsi.

Manjka nam prava predstava o nadsnovni veličini človeka. Ko si bomo to predstavo osvojili, potem šele se bodo zaželeni mir, red in skupnost sami od sebe uresničili.

QUADRAGESIMO ANNO!

V okrožnici »Quadragesimo anno« je papež Pij XI. izrekel te tako preproste reči; v njej najdemo edino rešitev teh vprašanj, ki ima trajno vrednost.

Nemška knjiga pod Hitlerjem

V vseh večjih nemških mestih je nacistično propagandno ministrstvo organiziralo razstavo 350 »najboljših nemških knjig leta 1937.« Oglejmo si jih nekoliko!

Kaj je najboljše?

Najimnitnejša dela so: zbirka Hitlerjevih govorov, album več sto Hitlerjevih slik, samo Hitlerjevih in knjiga o Obersalzbergu, kjer Hitler preživlja večji del leta. To so danes največja dela v tisti Nemčiji, ki je rodila Goetheja in Schillerja.

Za temi knjigami prideta dve novi Rosenbergovi knjigi: »Boj za oblast« in »Protestanti romajo v Rim« in cela vrsta spominov in romanov o nacističnih kolovodjih, ki so padli, preden je prišla stranka na krmilo.

Lepo število knjig se bavi z zamejnimi Nemci, posebno s sudetskimi v Češkoslovaški.

Neslavna imena

V deželi, kjer je toliko odličnih talentov vpreženih v jarem propagande, bo vendar tudi kaj pesnikov in pisateljev?

Seveda so. Toda v oddelku, ki je namenjen prozi in poeziji, so razen petih imen sami brezpomembni »umetniki«, ki dolgujejo svoj uspeh samo stranki, ki jo proslavljajo in ki jih proslavlja in varuje. Toda več najboljših nemških književnikov, ki še živijo v Nemčiji (pregnanih sploh ne omenjamo), ni najti na razstavi. Nekateri ne marajo sukati peresa pod Goebelsovo taktiko, drugi pa so osumljeni, da so preveč »klerikalni«.

Velike naklade, — veliki dobički...

V »tednu nemške knjige« so objavili tudi naklado nekaterih knjig. Tako je Hitlerjev

»Mein Kampf« izšel v 3410.000 izvodih. Ker je knjiga razmeroma zelo draga (7.20 RM, to je približno 100 din), je samo ta knjiga Hitlerju prinesla več kot 100.000.000.— din čistega dohodka.

Federjev »Program narodno socialistične Nemčije« je dosegel 905.000 izvodov, Rosenbergov »Mit XX. stoletja« 613.000 »Protestanti romajo v Rim« pa 620.000.

Ker prostovoljnih ljubiteljev takih knjig ne bo veliko, jih morajo kupovati vse javne in šolske knjižnice v več izvodih in seveda tudi uradniki.

Ne udrihaj čez vladarje! Razen...

Najlepše pa si je izmislilo Združenje nacističnih knjižnih založnikov. Na letošnjem knjižniškem kongresu, ki bo v Lipskem, bodo namreč predlagali založnikom vsega sveta, da se medsebojno obvežejo, da

ne bodo izdali nobene knjige, ki bi napadala kakega državnega poglavarja ali narod, smešila uredbe in navade, ki so mu svete.

Sijajna misel!

Neka nemška knjiga na str. 704. kajpak piše takole: »Francija je in ostane najhujši sovrag. Ta narod, ki postaja vedno bolj afrikanski, je vedna nevarnost za obstoj belega plemena.«

Ta knjiga se imenuje »Mein Kampf«.

Druga knjiga, »Mit XX. stoletja« napada z najgršimi izrazi tujega suverena, sv. očeta.

Tuji založniki morajo zares čestitati Nemcem za njihovo lepo misel, kajti posledaj takih napadov v nemških knjigah ne bo več... Bolj verjetno pa je, da se bodo še naprej držali Goebbelsovega gesla »S knjigo in mečem!« To Goebbelsovo načelo je zelo podobno naslovu znanega romana »Z ognjem in mečem«, le besedica ogenj je premeteno nadomeščena s »knjigo«.

Saj hitlerjanska knjiga več dobrega požge kot ogenj.

Ukrajinci zvesti svoji veri

Londonski katoliški tednik je dobil iz sovjetske Ukrajine tale dopis: »Nisem akademičen opazovalec današnje Rusije. Toda, kar se tu godi, me osebno zadeva, kajti moji dedje leže v tej zemlji, po kateri danes rije brezbožna birokracija. Ali vam smem kot Ukrajinec pisati nekaj o mojem osebnem naziranju? Moskva more svoje krute »likvidacije« nadaljevati v neskončnost, toda tudi rdeči ne morejo izvesti nekaj nemogočega. Moskva ne more s smrtnimi obsodbami in streli v hrbet iztrebiti hrepenenja po verski narodni svobodi, ki prevzema vso Ukrajino. Ukrajinci danes po svojih bridkih izkušnjah vedo, kaj imajo pričakovati od boljše vize. Komunisti so samo z bajnimi obljubami spremenili Ukrajino v vazalno kolonijo.

A kako je z masami? Ali so vsi Ukrajinci postali brezbožniki, ko-

munisti, Stalinova garda? Ne, nikakor ne! Rdeči so storili vse, kar je bilo v njihovih močeh, da bi v Ukrajincih zadušili verska čustva. Toda sama surova sila temu razočaranemu ljudstvu ne vsili svoje volje. Moskva lahko ustrelji Grinka, Rokovskega in druge, a narodne duše podjarmiti in zdrobiti ne more. Boj bo morda še dolgo trajal in se bo šele v daljni bodočnosti končal, toda nič zato! Ukrajinci imamo vztrajnost, ki jo je skalil stoletni jarem. Čas dela za nas. Kar je proti Bogu, se času ne more ustavljati.

Prišel bo dan, ko bo Kijev zopet versko in kulturno središče življenja, kakor v tistih časih, ko je Moskvo vladal azijski poganški poglavar in ob tem dnevu se bo na naših ulicah zopet slišal stari pozdrav: »Hvaljen bodi Jezus Kristus — na vekomaj. Amen.«

Če svet ne bo doživel dolge dobe idealizma, duhovnosti in državljanskih ter moralnih kreposti, se mi ne zdi mogoče premagati težave našega časa.

O. SALAZAR.

Tom Playfair

»Pojdiva k vodovodu!« pravi Jeff. In oba mladca odideta z mrtvaškim izrazom v očeh k osvežujoči vodi. Tom je polil glavo svojega prijatelja, a kri je tekla in tekla.

»Jeff, imam idejo! Slišal sem teto, da se ustavi kri, če držiš obe roki kvišku.« — Takoj sta šinili roki v zrak, poševno in proseče. Krvavenje se je zmanjšalo.

»Mogoče bo kaj pomagalo, če tudi sam dvignem roke.« Tom je poskusil, a uspeha ni bilo nobenega.

»Oh, tvoja noga!«

»Kaj?«

V Tomovem glasu je bila lahna ironija, ki je pa Jeff ni opazil.

»Nasloni se na vodovod in jaz ti bom pomagal.«

Jeff uboga, Tom pa zagrabi za nogo in jo visoko dvigne, tako visoko, da Jeff od bolečine zavpije.

»Nižje, zverina!«

»Nikari se ne jezi«, pravi Tom »ali morem jaz čutiti, če tebe boli?« In spustil je nogo nekoliko nižje.

Vse skupaj je bilo smešno: Jeff naslonjen na vodovod, roke dramatično dvignjene v zrak, noga v pravem kotu. Kri se je takoj ustavila, in Tom je v znak veselja začel zvijati Jeffu nogo. Jeff je začel vpiti še bolj ko prej.

»Osel, s teboj ne govorim več.«

»Ti, od kdaj pa imaš pravico, zmerjati človeka na njegovem lastnem dvorišču?«

»Sicer me pa res nihče ne prosi, da bi ostal na tvojem umazanem dvorišču.« In Jeff je dostojanstveno prekoračil zid.

V petih minutah je Tom že nadaljeval z gradnjo svojega kurnika. Toda samota ga je težila. Pogledal je preko zidu, morda najde kje kako družbo.

V njegovo veliko razočaranje je bil tam le Jeff, ki se je z velikim zanimanjem ukvarjal s papirnatim zmajem. No, nazadnje je tudi Jeff boljši kakor nič.

»Jeff, ali imaš vrstico za svojega zmaja?«

»To tebi nič mar!« odgovori Jeff, ne da bi dvignil oči.

»Namreč, če ne bi imel, bi ti mogel posoditi jaz svojo.« Tom je povedal to z mehkim glasom.

Jeffove poteze so dobile milejši izraz. Tom nadaljuje.

»Jeff, si že videl moj ahat (drag kamen)?«

»Kje si ga našel?« (veliko zanimanje).

»Dobil sem ga v zamemo od Roberta Saddia. Pridi, pokazal ti ga bom.«

Mir je bil s tem sklenjen. Čez pet minut sta si oba fanta prisegla zvestobo na življenje in smrt.

Minila je ura po tej slovesni pogodbi. Teta Jana je šla v Tomovo sobo pogledat, kako neki je Tom tako miren. Mir je bil razumljiv, kajti v sobi ni bilo nikogar.

Teta Jana je preiskala vso hišo: nikjer nikogar; v sadovnjaku: nikogar; v sobi g. Meadowa: nikogar; v kuhinji: nikogar. Šla je na dvorišče in preletela z očmi vse kote: nikogar.

»Tom!« pokliče.

»Kaj je?«

»Kje si?«

»Tu gori.«

Gospodična Meadow pogleda kvišku in prestrašeno zavpije. Na skriliti stregi pet nadstropij visoko visi Tom čez rob strehe v praznino. Z eno roko išče nekaj v strešnem žlebu, z drugo pa se drži Jeffa, ki moli le glavo skozi strešno lino.

»Tom, takoj doli! Usmiljeni Bog! Torej se res hočeš ubiti?«

»Vrabcem dajem jesti. Toliko slabše, če se ubijem!« odgovori Tom z največjo ravnodušnostjo.

»Tom, jaz ti ukazujem, da prideš takoj doli!«

»Trenutek, ljuba teta, jaz se tukaj izvrstno počutim.«

Gospodični Meadow gre že skoraj na jok. »Tom, če ne ubogaš...«

Pošteni državniki podpirajo katol. šole

Med tem, ko vse liberalne in socialistične vlade preganjajo verske šole, je angleški prosvetni minister napravil drugačno potezo. Na Angleškem je v veljavi šolski zakon, ki določa, da krajevne oblasti same po lastnem preudarku podpirajo versko šolstvo in mu pomagajo do potrebnih sredstev.

Svobodomiselni fanatiki

Ta zakon so začeli nekateri protiverski elementi kršiti, vzeli so katoliškim šolam vsako podporo, da bi jih s tem uničili. To se je zgodilo tudi v Liverpoolu. Šolske oblasti so sicer odvzele podporo katoliški šoli, a niso ničesar storile, da bi spravile pod streho 14.000 katoliških učencev takrat, ko bi katoliške šole propadle.

To je tudi razumljivo, kajti to zanje sploh ni važno, da bi imela mladina boljši pouk, važno je zanje to, da se uničijo katoliške šole, ker so katoliške. Katoliške šole so za framasonerijo in socialiste vseh vrst največji strah.

Prosvetni minister brani katoliške šole

Angleško prosvetno ministrstvo s tako strankarsko šolsko politiko seveda ni bilo zadovoljno, ker to škoduje samo kulturi in vzgoji naroda. Zato je prosvetno ministrstvo poslalo na šolske oblasti odlok, v katerem ostro graja preganjanje katoliških šol in označuje to delo kot »obžalovanja vredno v načelu in neizvedljivo v praksi«. Očita jim dalje, da so sprejeli sklepe, ne da bi imeli možnost jih izvesti, in da se niso dogovorili s katoliškimi šolskimi oblastmi, kot to določa zakon. Zato so za vse posledice odgovorni. Dokler vsa stvar ne bo urejena, ne bo ministrstvo izplačalo nobenih prispevkov prizadetim šolskim oblastem.

Tako ceni prosvetno ministrstvo v protestantski Angleški katoliške šole. Katoliške šole vzgajajo krščanske značaje, koristijo kulturi, uničujejo pa med mladino zmote liberalizma, nacizma in komunizma. Zato jih privrženci vseh teh zmot prav na škodo kulture in narodne vzgoje preganjajo, poštene vlade pa v narodnem interesu pospešujejo.

Tu je teta prenehala. Tom se je obrnil proti Jeffu in pozorno poslušal.

»Jeff, ali slišiš?

»Kaj?»

»Trobijo! Gori! — Hura!« Tom je skočil skozi lino in izginil.

»Ogenj gresta gledat,« se je tolažila gospodična Meadow »in gotovo ne bosta šla iz hiše.« In dobra teta je umaknila strogost iz svojega srca. Toda gorje! Ko gre čez kuhinjo, sliši naglo udarjenje štirih nog po hodniku in dvoje neubranih, divjih krikov, ki sta popolnoma udušila njeno naročilo, češ, naj prideta takoj domov.

Gospodična Meadow si je obrisala oči. Bilo ji je hudo, a treba je priznati, da ni imela nad Tomom nobene moči. Dobra, ljubezniva in boječa dama ni bila kos brezskrbnemu, divjemu in silovitemu fantu. Če bi Tom vedel za žalost, ki ji je povzročal s svojim vedenjem, bi si pač dvakrat premislil. Te solze pa so bile zanj kakor dež na trdo skalo.

Čas kosila je prišel, a Toma od nikoder. Uboga dama je dolgo časa žalostno gledala skozi okno obednice ter upala, da bo zagledala mladega pustolovca. Mine četrť ure, mine pol ure, a Toma še vedno ni. Teta je bolj in bolj vznemirjena.

»Trebaja odložiti orožje. Otrok me ima rad, o tem sem prepričana, toda jaz ne morem nadomestovati njegove matere. Če ne bo prišlo do kakega temeljitega preobrata, bo fant od dne do dne bolj neukrotljiv. Hvala Bogu, jutri je spet šola, in sestra Harvey je dobra učiteljica. A tudi ona mu bo težko kos.«

Teto Jano so čakanje in težke misli na Tomovo malopridnost utrudile in izčrpale. Poskusila je jesti, pa ji ni šlo. Pravkar je hotela oditi od mize, ko zasliši od zunaj tih in počasen korak. Šum se približa, vrata se odpro in v sobo stopi Tom, brez klobuka, blaten, z raztrganim ovratnikom in z zmedenim obrazom.

»No, gospod,« pravi teta, ki je komaj zakrpla svoje veselje pod mrzlo barvo glasu »skušaj opravičiti svoje potepanje.«

Tom je povsili glavo in si z zanimanjem ogledoval čevlje. Ker ni imel klobuka, da bi ga vrtel, je pokal s prsti.

»Ali te ni nič sram?»

Tomu se je zdelo to vprašanje nad vse drzno.

»Slišiš? Ali te ni nič sram?»

»Da...« to je izgovoril z nizkim glasom in po dolgem premisleku.

»Nikar ne misli, da boš to pot ušel kazni. Opiši mi svoje pustolovščine, da te nato odvedem v sobo, kjer boš počakal očeta.«

Bog v rdečih ječah

Mgr. Pedro Gil Moreno de Mora pripoveduje v pismu, ki ga piše v imenu Špancev »Katoličanom vsega sveta, zbranim v Budimpešti« med drugim tele zanimive podrobnosti.

Tudi v rdeči Španiji je v okuženih ječah kljub svojim sovražnikom navzoč evharistični Bog, ki ima v Budimpešti za zlato ječo vašo monštranco. Naše zlate monštrance pa so raztopili rdeči roparji. Toda ječa je ječa in gotovo je, da ima Jezus rajši naše škatlje iz lepenke, zganjene žepne robce, korporale iz papirja in kozarce kot pa zlate monštrance.

Nihče ne sme opaziti, da pride Bog v rdeče ječe. Toda kljub temu se je našel duhovnik, ki je v eni sami ječi podelil v dveh mesecih 800 sv. obhajil. Drugi jih je v enem samem dnevu razdelil več kot 150. Ponekod so ječe, kjer se zaradi dobre organizacije lahko razdeli vsak dan več kot 300 sv. obhajil.

Kakšni genljivi in vzvišeni prizori evharističnega življenja se vidijo v teh zaporih! Kako goreče molitve se morajo dvigati iz teh tako heroičnih duš, ko se združujejo z Bogom in ga prosijo za svojo nesrečno domovino in za spreobrnjenje zapeljivcev, ki jih hočejo oropati evharističnega kruha!

Prihodnja številka borcev bo posvečena rimskemu romanju slovenske dijaške Katoliške akcije.

Katoličani v Braziliji: Od boja do zmag

L. 1821. je postala Brazilija samostojno cesarstvo s cesarjem Pedrom I. na čelu. Njemu je sledil l. 1831. Pedro II., pod čigar vlado je dežela gospodarsko in socialno zelo napredovala.

Za Cerkev pa je pomenilo teh 50 let dobo težke preizkušnje. Življenje duhovščine same ni bilo na višini in celo prostozidarstvo je imelo med duhovniki mnogo pristašev. Mnogi duhovniki pa so opustili stike z ložami, ko je postal njih protiverski in protipapeški značaj očiten.

Od l. 1870.—75. je loža z vso silo delovala za to, da bi preprečila izvajanje novih reform v Cerkvi. Ukrepi, ki so jih hoteli izvesti novi škofje, niso mogli docela prodreti. Šele ko se je l. 1875. vlada na pritisk javnega mnenja odrekla prostozidarstvu, je dobila Cerkev več svobode za izvedbo reformnega načrta.

L. 1889. je postala Brazilija republika; dve leti pozneje je stopila v veljavo prva republikanska ustava. Ta ustava l. 1891. je bila tipičen produkt laicističnega liberalizma in katoliškim interesom kaj malo naklonjena. Vezi med Cerkvijo in državo so se raztrgale; vzgoja, sklepanje zakona in karitativne ustanove so se podržavile. Vendar pa je s to ločitvijo Cerkev dobila več svobode za izvajanje potrebnih notranjih cerkvenih reform.

Ustava iz l. 1934. pa je odstranila iz ustave l. 1891. mnogo določb, ki so bile za Cerkev neugodne. Ustava, ki jo je proglasil sedanji predsednik Getulio Vargas po državnem udaru l. 1937., vsebuje v bistvu določbe iz l. 1934. Z ozirom na družino in vzgojo je skoraj vsa sestavljena po katoliškem duhu. Ne pozna ločitve zakona, ker izvaja obstoj zakonske zveze iz neločljive zveze obeh soprogov.

Kot nosilca vzgoje smatra ustava najprej starše in potem šole državo; v javnih šolah se mora podeljevati krščanski verouk.

Odg. urednik: Ciril Kovač (Ljubljana). Izdaja konzorcij (J. Prešeren, Ljubljana). Tiska Misijonska tiskarna, Groblje-Domžale (A. Trontelj).